

RUPEN 99

Regionalt utvecklingsprogram
för Kalmar län

INNEHÅLL

HÄR STÅR VI I DAG	3
Inför millennieskiftet	3
Några utgångspunkter	4
VÅRA FEM HÖRNSTENAR	7
1. Aktivt utnyttja och bidra till utvecklingen i Östersjöregionen	7
2. Tillföra och sprida kunskap och kompetens i hela länet	7
3. Gynna den typ av industri och de kärnkompetenser som finns i länet och nya branscher med tillväxtpotential	8
4. Förändra attityderna till nyföretagande och till möjligheterna att påverka vår situation	9
5. Utveckla hela länet så att det blir attraktivt att bo och verka i	9
INSATSOMRÅDEN med exempel på åtgärder	11
Samverkande insatser – så ska det göras	11
Företag i samverkan	12
Utvecklings- och resurscentra	12
Exportfrämjande insatser	13
Testregion för ökat nyföretagande	13
Kvinnligt företagande	13
De »nya« branscherna	14
Kompetenshöjning av befintliga ledare i små och medelstora företag	14
Baltic Business School	14
Teknik- och kompetensöverföring till företag	15
Design	15
Regional profilering – Sveriges nya framsida	16
Kalmar län som etablerings- och investeringsregion	16
Marknadsplan för länsturismen	17
Öppet och flexibelt lärande	17
Högskolan i Kalmar län och kommunerna	17
Professorsprogrammet	18
Gymnasieutbildningen	18
Infrastruktur – transporter	19
Infrastruktur – IT	19
Energitekniskt centrum	20
Kalmar län ett ungdomslän	20
Barn- och ungdomskultur	21
Konstnärlig utveckling	21
Natur- och kulturprojekt	22
Landsbygdsutveckling	22
Utveckling av skärgården	23
Livsmedelsindustrin	23
Hållbar utveckling i Kalmar län – HUKA	24
Bruka och bevara länets natur- och kulturmiljöer	24
Skogen och den träbearbetande industrin	25
VILL DU VETA MER	27
KONTAKTA REGIONFÖRBUNDET	28

HÄR STÅR VI IDAG

Inför millennieskiftet

FÖRÄNDRINGSTAKTEN ÄR FORTSATT HÖG i vårt samhälle. Faktorer som globalisering, kunskapssamhälle och informationsteknik påverkar de flesta människors dagliga liv. Så även i Kalmar län. Förändringarna skapar både möjligheter och problem. De ställer följaktligen krav på beredskap för att kunna hantera nya situationer. Verktøget för att styra utvecklingen i den riktning man vill är ofta ett program.

Det dokument du just nu håller i din hand är en förkortad version av det regionala utvecklingsprogrammet (RUPEN 99) för Kalmar län. Det första någonsin antogs av förbundsfullmäktige i december 1997 och där stod att läsa (vi har bara bytt kön på personerna):

»Detta synsätt innebär också att vi säger ja till förändringar, väl medvetna om att rädslan för det okända är en primär naturdrift. Det är djupt mänskligt att försöka undkomma känslan av att möta det okända. Inte desto mindre måste vi ta oss över den för att kunna föra utvecklingen framåt. En förvaltare lägger nästan all sin tid på att undvika misstag. Det kostar henne enorma möjligheter. Men möjligheterna syns aldrig, för det är saker som aldrig händer. Vi bör i stället lära av entreprenörens förhållningssätt. En entreprenör organiserar sig och sin omgivning på ett sådant sätt att hon kan leva med det okända i stället för att motsätta sig det. Hon utvecklar också en stor flexibilitet.«

Det regionala utvecklingsprogrammet för Kalmar län är det *politiska måldokumentet* för regionförbundets arbete. Men ambitionen är högre än så. Ambitionen med RUPEN är att det ska fungera som *hela länets samlade utvecklingsprogram*. Bakom RUPEN vill vi mobilisera länets invånare, institutioner, organisationer och företag för att utveckla länet i positiv riktning.

Vad är det då som håller på att hända i världen och i Sverige på tröskeln till ett nytt millennium? Vilka faktorer och utvecklingsmönster är starkast och viktigast att ta hänsyn till? På vilket sätt påverkar det Kalmar län? Dessa frågor är i hög grad aktuella att ställa när vi ska planera för länets framtid.

Några utgångspunkter

- ◆ I en europeisk jämförelse är Sverige inte längre »bäst i klassen«.
- ◆ De regionala olikheterna i landet ökar också. Sverige växer alltmer i otakt. Befolkningsutvecklingen i Kalmar län är ett av flera talande exempel.
- ◆ Vägen mot kunskapssamhället innebär att enskilda kunskaper och förmågor hos individen blir allt viktigare.
- ◆ Ett rikt och vitalt kulturliv skänker människan identitet och ger sammanhang. Det skapar därmed en attraktiv livsmiljö och formar bilden av regionen. Kulturen har en viktig roll för länets utveckling.
- ◆ Den höga arbetslösheten och inte minst att så många ungdomar saknar jobb är ett gissel.
- ◆ Miljötänkandet är inte längre ett hot utan en möjlighet. Vårt län har bra förutsättningar att bli en region med ekologiskt hållbar industriprofil.
- ◆ När de stora företagen blir allt mer globala till sin karaktär krymper världen och nationsgränserna suddas ut.
- ◆ Samhällets förmåga att lösa problemen ifrågasätts. Kan man leverera vad man lovat? Finns det en risk för att allmän-

hetens förtroende för våra folkvalda politiker minskar? Hur ska demokratin och politikerrollen utvecklas för att möta detta?

- ◆ De fasta jobben bli allt färre och korttidsjobben allt fler. Eget företagande är en möjlighet som lockar allt fler.
- ◆ Kunskapssamhället är här och kunskap är vårt levebröd. De traditionella industrijobben minskar samtidigt som de kunskapsintensiva varorna svarar för den största tillväxten i svensk ekonomi.
- ◆ Förmågan att utnyttja informationstekniken (IT) och dess verktyg är avgörande för framgång idag och än mer i framtiden. Den förestående satsningen på bredbandsutbyggnad kan ge länet konkurrensfördelar.

Förutsättningarna för samhällsbyggandet ändras snabbt. För att på bästa sätt möta det framväxande nya samhället och kunna skapa en positiv utveckling, krävs ett förhållningssätt som präglas av flexibilitet, dialog, jämställdhet, ekologisk medvetenhet och kraftsamling. Det kräver också ett öppet och gränsöverskridande arbetssätt, där revirtänkande är tabu. En sådan miljö erbjuder de bästa förutsättningar för människor och företag att förnyas, utvecklas och skapa tillväxt. Vi vill att Kalmar län ska vara en region med sådana kännetecken.

Kalmar län är ett försökslän. Vi har fått statens uppdrag att pröva nya vägar för att utveckla vår region och hitta former för en bra regional organisation. Tyngdpunkten i uppdraget ligger på att hitta vägar för att förbättra tillväxt och skapa jobb. Till det krävs resurser och olika »aktörer« för att genomföra insatser. Men det krävs framför allt enskilda människor och företag med förmåga och vilja att utveckla olika verksamheter. Tillväxten bygger på att de enskilda företagen fungerar som motorer. Därför måste arbetet också fokusera på att hitta och stimulera drivkrafter för tillväxt.

Det kräver också ett öppet och gränsöverskridande arbetssätt, där revirtänkande är tabu.

... med ambitionen att kraftsamla hela länet bakom, har vi åkt runt och mött många människor i diskussioner om möjligheter och problem.

VÅRA FEM HÖRNSTENAR

FÖR ATT FÅ FRAM ett regionalt utvecklingsprogram med ambitionen att kraftsamla hela länet bakom, har vi åkt runt och mött många människor i diskussioner om möjligheter och problem. I det samrådet har en strategi i fem delar som bör ligga till grund för arbetet vuxit fram.

1. Aktivt utnyttja och bidra till utvecklingen i Östersjöregionen

Utvecklingen i Östersjöregionen har inneburit att Kalmar läns strategiska läge har förändrats radikalt. Vi finns mitt i nästa stora tillväxtregion i Europa och måste skapa naturliga kanaler för varor, tjänster och kunskap så att vi kan dra nytta av den dynamiska utvecklingen i Östersjöregionen.

... Kalmar läns strategiska läge har förändrats radikalt.

2. Tillföra och sprida kunskap och kompetens i hela länet

Kunskap är vår tids viktigaste råvara och så viktig att vi numera talar om att kunskapsamhället snart är här. När industrisamhället växte fram var det andra lokaliseringfaktorer som råvaror, vattenkraft och transporter som dominerade. Nu är det tillgången på välutbildad och kompetent personal som är avgörande.

Kalmar län har idag en medelstor högskola och inte så många industriföretag med egna funktioner för forskning och utveckling. Därför krävs en genomtänkt och långsiktig politik för näringslivsutveckling, högre utbildning och forskningsuppbyggnad. En förutsättning för tillväxt i länet är alltså en fungerande kunskaps- och kompetensförsörjning, där det bl. a. är viktigt att förbättra tillgängligheten, stärka användningen och öka kunnandet om informationsteknik (IT).

3. Gynna den typ av industri och de kärnkompetenser som finns i länet och nya branscher med tillväxtpotential

Modern forskning visar att samverkan i branschkluster och nätverk spelar en viktig roll för utvecklingen både av enskilda företag och av regioner. De branschkluster, dvs. företag i samma bransch med särskild kompetens och geografisk närhet, som finns identifierade i Kalmar län är en bra grund för samarbete. Samverkan i nätverk bidrar inte bara till ökad kunskapsspridning och delat risktagande, det skapar också ett bättre klimat för forskningsintensiva företag att etablera sig i regionen.

Internationellt anses branscher som informationsteknik (IT), bioteknik, »upplevelseindustrin«, detaljhandel och finansiella tjänster ha den största potentialen för tillväxt i det postindustriella samhället. För Kalmar län blir slutsatsen att vi måste »gå på två ben«, dvs. samtidigt som vi utvecklar befintligt näringsliv bör vi också aktivt arbeta med nya branscher som musikindustrin, bioteknik och IT, där länet har goda förutsättningar att nå framgångar.

Miljödrivna företag, som kännetecknas av en genomtänkt miljöprofil från produktplanering via tillverkning till skrotning av varorna, är förhållandevis väl representerade i länet och en framväxt av fler företag bör stimuleras.

För Kalmar län blir slutsatsen att vi måste »gå på två ben«...

4. Förändra attityderna till nyföretagande och till möjligheterna att påverka vår situation

Enskilda individers initiativ och ansvar betyder mycket för ekonomisk utveckling. Flera framgångsrika företag i länet vilar på en historia av enskilda individers initiativkraft och uppfinningsriktighet. Det är väsentligt att företagsklimatet gynnar initiativ och idéer som kan omsättas i företag och att myndigheter har positiva attityder i kontakter med företagare. Här bör vi bli bättre.

Attitydförändringen handlar också om att successivt förändra bilden hos oss länsinvånare av vilka möjligheter det faktiskt finns att påverka länets utveckling. Genom att konsekvent peka på möjligheter och på allt det positiva som görs och händer i länet kan vi, utan att för den skull blunda för våra problem, bygga upp en mental bild av att vi kan om vi bara vill. Det handlar om att förändra attityderna – från att »det går inte« till att »visst går det«!

Det handlar om att förändra attityderna – från att »det går inte« till att »visst går det«!

5. Utveckla hela länet så att det blir attraktivt att bo och verka i

En god miljö, ett attraktivt boende, ett brett kulturutbud och en bra offentlig service är faktorer, som förutom kunskap, utbildning och ett fungerande näringsliv, är av betydelse för att utveckla en region. Dessa förhållanden kännetecknar i mycket hög grad Kalmar län. Den mångfald och variation som finns i länet är också unik och en väsentlig pusselbit för en positiv framtida utveckling.

Det blir allt tydligare att samspelet mellan landsbygden och städerna är avgörande för att såväl upprätthålla nödvändig servicenivå som för att uppnå den kritiska massa som krävs för ett fungerande samhälle. Därför ska arbetstillfällena som bygger på samspelet stad-land stimuleras. Kommunikationerna mellan land och stad måste vara välutvecklade, såväl fysiska transporter av personer och gods som modern digital kommunikation.

... ett urval av de viktigaste
insatsområdena och där
vi tagit med sådana som
behöver samverkan
mellan flera parter ...

INSATSOMRÅDEN med exempel på åtgärder

Samverkande insatser – så ska det göras

FÖR ATT NÅ MÅLET på det sätt som beskrivs i strategin behövs ett antal åtgärder. Här redovisas ett antal insatsområden och exempel på konkreta åtgärder som dels ligger i linje med mål och strategi, dels ska genomföras inom två år. Det är här viktigt att säga att det inte är en lista över *alla* de åtgärder som kommer att genomföras i Kalmar län inom området regional utveckling. Det rör sig om ett urval av de viktigaste insatsområdena och där vi tagit med sådana som behöver samverkan mellan flera parter för att ge resultat. Insatserna knyter an till de fem hörnstenarna i strategin som redovisats i föregående avsnitt. *Insatsområdena står inte i prioriteringsordning.*

För att genomföra insatserna finns pengar från staten, landstinget och kommunerna samt privata medel och EU-medel. Det finns också ett antal olika »instrument« som kan användas, t. ex. tillväxtavtalet, sysselsättningspakten (ett särskilt EU-uppdrag som Kalmar län har) och olika EU-program, såsom dagens strukturprogram för Mål 3, 4 och 5b samt kommande program för Mål 2, Mål 3, Skärgården, Landsbygden, Jämställdhet och Östersjösamarbete.

Så långt som möjligt anges vem eller vilka som ska genomföra och finansiera åtgärderna. Det finns förutom regionförbundet många olika parter som kommer att bli involverade, t. ex. kommunerna, landstinget, högskolan, länsstyrelsen, länsarbets-

Det personliga ansvaret är avgörande för framgång.

nämnden, näringslivets organisationer m. fl. Och allra viktigast – många enskilda människor och företag. Utvecklingen i vårt län är alla länsinvånarens sak, inte bara »samhällets«. Det personliga ansvaret är avgörande för framgång.

Det här vill vi göra

Siffrorna inom parentes efter insatsområdet anger kopplingen till respektive »hörnten« i strategin i föregående avsnitt.

Företag i samverkan (2, 3)

Ansträngningarna att stimulera företag till samarbete för tillväxt och utveckling ska fortsätta. Detta gäller inte minst inom kärnkompetensområdena där inledda rundabordsamtal med företrädare för de aktuella branscherna är *ett* viktigt underlag för hur resurserna bäst ska utnyttjas i ett utvecklingsarbete.

INTRESSENTER: *nätverket för regional utveckling*

GENOMFÖRARE: *företag i samverkan med flera andra parter som högskolan, länsarbetsnämnden, ALMI och Sydsvenska Industri- och handelskammaren*

FINANSIÄRER: *deltagande företag, länsarbetsnämnden, sysselsättningspakten, Mål 4 och Mål 5b*

Utvecklings- och resurscentra (2, 3)

En fortsatt satsning ska göras på att utveckla företags- och resurscentra där verksamheten drivs av företagen, ibland i nära samverkan med kommunen eller andra institutioner och organisationer, med syfte att lyfta fram frågor om utveckling och tillväxt. Avsikten är att skapa forum för utbyte av information och förmedling av kunskap och kontakter mellan företag, myndigheter och enskilda inom en ort eller ett större område.

INTRESSENTER: *nätverket för regional utveckling*

GENOMFÖRARE: *företag i samverkan med flera andra parter som högskolan, ALMI, Exportrådet, Sydsvenska Industri- och handelskammaren*

FINANSIÄRER: *deltagande företag, sysselsättningspakten, Mål 3, 4 och 5b*
Detta insatsområde ingår i tillväxtavtalet.

Exportfrämjande insatser (1, 3)

Länets företag ska stimuleras till att öka handelsutbytet med i första hand länderna kring Östersjön.

INTRESSEENTER: *länets företag*
 GENOMFÖRARE: *länets företag i samarbete med ALMI, Exportrådet, Sydsvenska Industri- och handelskammaren*
 FINANSIÄRER: *deltagande företag, länsarbetsnämnden, av regeringen särskilt avsatta medel, regionförbundet, kommuner, Mål 5b*

Testregion för ökat nyföretagande (4)

I ett tillväxtperspektiv är det av vitalt intresse att stimulera tillkomsten av nya företag. Såväl den offentliga sektorn som de stora och medelstora företagen kan bidra till att nya företag kommer till genom att på olika sätt uppmuntra de anställda att starta egna företag. Både avknoppningar och att pröva egna affärsidéer ligger i linje med det särskilda uppdrag regionförbundet fått från regeringen att »utarbete en fungerande konkurrenspolicy«.

... av vitalt intresse att stimulera tillkomsten av nya företag.

INTRESSEENTER: *enskilda personer, kommuner, landstinget, regionförbundet, näringsdepartementet, fackliga organisationer, konkurrensrådet*
 GENOMFÖRARE: *enskilda personer, kommuner, landstinget, Kooperativt utvecklingscentrum, ALMI*
 FINANSIÄRER: *kommuner, landstinget, regionförbundet, Mål 5b*

Kvinnligt företagande (4)

ALMA kompetenscentrum ska verka för att kvinnor i Kalmar län får stöd och stimulans i sitt arbete med att starta och etablera egna företag. Det är angeläget att en satsning på nyetableringar av såväl tillverkande- som tjänsteföretag med kvinnlig ledning görs.

INTRESSEENTER: *enskilda, affärsrådgivarna för kvinnligt företagande, regionförbundet*
 GENOMFÖRARE: *ditto*
 FINANSIÄRER: *kommuner, regionförbundet, Mål 5b*

De »nya« branscherna (2, 3, 4)

I Kalmar län ska vi utgå från de företag som finns inom de industriella kärnkompetensområdena och samtidigt satsa på högre utbildning, forskning och industriella innovationer i näringslivet. Den industriella erfarenheten i företagen kan ligga till grund för övergång till en mer kunskapsbaserad industri inom några områden där vi kan bli konkurrenskraftiga, såsom datateknologi, miljöteknik, energiteknik, polymerindustri, bioteknologi och upplevelseindustri.

Hultsfredsfestivalen är länets främsta exempel på upplevelseindustrins inneboende sprängkraft. Den satsning som regionförbundet gör i och med anställandet av en affärsutvecklare avser dock hela Kalmar län. Bland åtgärder kan särskilt nämnas det Industriella UtvecklingsCentrat (IUC) för upplevelseindustrin som håller på att etableras i Hultsfred med det specifika verksamhetsområdet Musikindustrin.

INTRESSENTER: *företag, högskolan, Rockparty, regionförbundet, länsarbetsnämnden, kommuner*

GENOMFÖRARE: *dito*

FINANSIÄRER: *näringsdepartementet, regionförbundet, länsarbetsnämnden, Mål 5b m.fl.
Hanteras delvis inom ramen för tillväxtavtalet.*

Kompetenshöjning av befintliga ledare i små och medelstora företag (2, 3)

En samlad satsning på kompetenshöjande och omvärldsorienterande insatser bör göras för att skapa förståelse för vikten av fortlöpande och breda utbildningsinsatser i hela företaget.

INTRESSENTER: *företag, lokala utvecklingscentra (LUC), ALMI, Företagarna, Sydsvenska Industri- och handelskammaren, kommuner m.fl.*

GENOMFÖRARE: *LUC, ALMI*

FINANSIÄRER: *sysselsättningspakten, Mål 3, 4 och 5b, regionförbundet*

Baltic Business School (1, 2, 3)

Under år 2000 ska en högklassig internationell handelshögskola med fokus på handel och turism i Östeuropa och särskilt Östersjöregionen etableras i Kalmar. Den kommer att innehålla modern utbildning för den nya ekonomin, men också relevant forskning och ett nära samspel med näringslivet.

... det finns en marknad på 100 miljoner människor en dryg timme bort.

Allt tyder på att den kompetens som Baltic Business School står för kommer att behövas – det finns en marknad på 100 miljoner människor en dryg timme bort.

INTRESSENTER: *högskolan, företag, regionförbundet, landstinget, Kalmar kommun samt övriga kommuner i länet*

GENOMFÖRARE: *högskolan*

FINANSIÄRER: *högskolan, kommuner, landstinget, regionförbundet, företag*
Detta insatsområde ingår i tillväxtavtalet.

Teknik- och kompetensöverföring till företag (2, 3)

Genom projektsamverkan ska forskningsresultat och ny kunskap användas direkt i företagen och även påverka utbildningen att bli mer näringslivsinriktad. Teknik- och kompetensöverföring mellan företag och högskola kan genomföras på många olika sätt för ett ökat kunnande och produkt- eller tjänsteutveckling.

INTRESSENTER: *företag, högskolan, Teknopol, kommuner, länsarbetsnämnden, regionförbundet*

GENOMFÖRARE: *dito*

FINANSIÄRER: *högskolan, Teknopol, regionförbundet, länsarbetsnämnden, berörda kommuner, Mål 5b.*
Detta insatsområde ingår i tillväxtavtalet.

Design (1, 2, 3)

'Forum för Design' ska bildas under 1999 och utarbeta ett program för att väcka och knyta ihop länets designpotentialer samt göra dem synliga och tillgängliga för att på kort och lång sikt skapa nya materiella och immateriella värden för länet. Nya kontakter bör tas för att säkerställa länets plats i ett nationellt och internationellt nätverk. Speciell uppmärksamhet ges Hög-

skolans planerade kandidatutbildning i industriell design i Nybro i nära samarbete med näringslivet.

INTRESSENTER: *regionförbundet, högskolan, Capellagården, Konstmuséet/Arkivet för Svensk Formgivning, Kalmar, Nybro samt övriga kommuner, företag*

GENOMFÖRARE: *Dito*

FINANSIÄRER: *företag, regionförbundet, länsarbetsnämnden, Kalmar och Nybro kommuner, Mål 5b.
Detta insatsområde ingår i tillväxtavtalet.*

Regional profilering – Sveriges nya framsida (4)

En ny bild av Kalmar län håller nämligen på att växa fram ... »Sveriges nya framsida«

Den traditionella uppfattningen att Kalmar län är en region som av flera skäl är något av landets baksida är det nu dags att ändra. En ny bild av Kalmar län håller nämligen på att växa fram, bilden av en region som präglas av individuell initiativförmåga och entreprenörskap, där nytänkande får ett allt större utrymme och där intelligenta strategier ger utdelning i affärsframgångar och anseende. Den nya bilden ska förstärkas i enlighet med en profileringsstrategi som antagits av regionförbundets styrelse. Bland åtgärder finns att medvetet *marknadsföra Kalmar län som »Sveriges nya framsida«*, att på olika sätt *lyfta fram goda exempel på duktiga och framgångsrika människor* från Kalmar län och att förbättra informationen om länet genom Internet.

INTRESSENTER: *samtliga länsirvånare, företag, kommuner, organisationer, regionala aktörer, regionförbundet, länsarbetsnämnden*

GENOMFÖRARE: *dito*

FINANSIÄRER: *regionförbundet, länsarbetsnämnden, kommuner, företag m.fl.*

Kalmar län som etablerings- och investeringsregion (4)

Sverige betraktas just nu som ett av de mer intressanta investeringsländerna i Europa. Låg bolagsskatt, hög kompetens i kombination med låga löner, hög kompetens på det informationstekniska området och läget i Östersjöregionen med närheten till de nya intressanta marknaderna bidrar till detta. För att ytterligare intressera för investingar i Kalmar län föreslås bl. a. att samarbetet med Invest in Sweden Agency (ISA) ska utvecklas.

INTRESSENTER: *kommuner, regionförbundet, länsarbetsnämnden, ISA, företag*
 GENOMFÖRARE: *dito*
 FINANSIÄRER: *kommuner, länsarbetsnämnden, regionförbundet och Mål 5b*

Marknadsplan för länsturismen (4, 5)

Regionförbundet har ansvar för att samordna marknadsföringen av beöksnäringen, en av länets viktigaste näringsgrenar. En särskild turismstrategi har tagits fram och bland åtgärderna i marknadsplanen finns Vår- och höstkatalog för länsturismen, IKEA-marknadsföring av Kalmar län och att vi är modellän för tydligare vägskyltning av attraktioner.

INTRESSENTER: *företag, turismorganisationer, kommuner, regionförbundet, Vägverket, IKEA*
 GENOMFÖRARE: *dito*
 FINANSIÄRER: *företag, turismorganisationer, regionförbundet, länsarbetsnämnden, Vägverket, kommuner*

Öppet och flexibelt lärande (2, 5)

Inom Kalmar län ska vi nu utveckla möjligheten att samla många utbildningsanordnare – biblioteken i länet, folkbildningen, universitetet och högskolor i och utanför länet, Utbildningsradion, Komvux, privata utbildningsföretag med flera – till en gemensam plattform för att underlätta för enskilda och företag att ta till sig utbudet av utbildning, vilket kan finnas såväl i länet som på andra håll.

INTRESSENTER: *enskilda, universitet och högskolor, kommuner, folkbildningen, UR, utbildningsföretag, länets bibliotek*
 GENOMFÖRARE: *nämnda utbildningsanordnare*
 FINANSIÄRER: *dito, Mål 5b*

Högskolan i Kalmar län och kommunerna (2, 5)

Det är viktigt att ytterligare utveckla möjligheterna till distansundervisning i hela länet, bl.a. via lokala högskolecentra i de kommuner som har långa avstånd till universitets- och högskoleorter. I flera fall är dessa högskolecentra delar i eller lokaliserade till tidigare nämnda utvecklings- och resurscentra. En sats-

... viktigt att ytterligare utveckla möjligheterna till distansundervisning i hela länet.

ning på högskolecentra stärker dessa kommuners attraktivitet och har en viktig funktion för samordning av olika högskoleinriktade aktiviteter.

INTRESSENER: *högskolan, kommuner, regionförbundet, utvecklingscentra, företag, enskilda*
 GENOMFÖRARE: *högskolan, kommuner*
 FINANSIÄRER: *högskolan, kommuner, Mål 5b, regionförbundet*

Professorsprogrammet (2)

Trots den kraftiga tillväxten av resurser för forskning finns det en obalans mellan de nya högskolorna och de gamla universiteten. För att Högskolan i Kalmar ska uppnå samma proportion mellan forskning och utbildning som de gamla universiteten har måste högskolans statliga anslag till forskning och forskarutbildning bli tio gånger större än idag. I avsaknad av tillräckliga statliga resurser för forskning vid Högskolan i Kalmar har länsstyrelsen och därefter regionförbundet samt Kalmar kommun stött uppbyggnaden av ett professorsprogram.

INTRESSENER: *högskolan, regionförbundet, landstinget, Kalmar kommun, företag*
 GENOMFÖRARE: *högskolan*
 FINANSIÄRER: *högskolan, regionförbundet, landstinget, Kalmar kommun, företag*

Gymnasieutbildning (2, 3)

Regionförbundets styrelse har beslutat om ett utvecklingsarbete, som leds av två rapportörer (kommunpolitiker), för att förbättra gymnasieskolans framtida förutsättningar i Kalmar län. Bakgrunden är behovet av bättre samordning av gymnasieskolans samlade utbud och att utbildningens innehåll och kvalitet måste höjas för att vi ska kunna hävda oss i den internationella konkurrensen.

INTRESSENER: *kommuner, regionförbundet*
 GENOMFÖRARE: *kommuner*
 FINANSIÄRER: *dito*

... utbildningens innehåll och kvalitet måste höjas för att vi ska kunna hävda oss i den internationella konkurrensen.

Infrastruktur – transporter (1, 3, 4, 5)

En väl utvecklad infrastruktur är en viktig förutsättning för ekonomisk tillväxt, ökad sysselsättning och utvecklad välfärd i Kalmar län. Utbyggda vägar och järnvägar samt utvecklade hamnar är tillsammans med utbyggd kollektivtrafik avgörande för länets utveckling. En arbetsgrupp som leds av regionförbundet ska ta fram ett förslag till hur infrastrukturen kan medverka till regional utveckling. Arbetet ska redovisas för staten i augusti och länet kommer vid årsskiftet 1999/2000 att få ta ställning till ett nationellt underlag för strategiska val av insatser inom infrastrukturen.

INTRESSENTER: *kommuner, regionförbundet, företag, länsstyrelsen, Vägverket och Banverket*

GENOMFÖRARE: *kommuner, Vägverket*

FINANSIÄRER: *Vägverket, Banverket, kommuner, regionförbundet*

Utbyggda vägar och järnvägar samt utvecklade hamnar är tillsammans med utbyggd kollektivtrafik avgörande för länets utveckling.

Infrastruktur – IT (2, 3, 5)

Regionförbundets styrelse antog hösten 1998 ett åtgärdsprogram med mål att öka kompetensen och kunskapen inom IT och se till att kostnaderna för bl.a. datakommunikation blir lägre. Därför har en länsarbetsgrupp med såväl offentliga som privata företrädare påbörjat arbetet med en upphandling av datakommunikation som ska kunna sänka kostnaderna för både privatpersoner och företag i länet. Regionförbundet stöder även ett flertal projekt inom IT-området som syftar till att öka näringslivets tillgång till modern teknik. Som exempel kan nämnas databastjänster på Internet, billigare kommunikation och utbildning.

INTRESSENTER: *kommuner, landstinget, regionförbundet, företag, högskolan, ALMI*

GENOMFÖRARE: *dito*

FINANSIÄRER: *regionförbundet, kommuner, landstinget, deltagande företag*

Energitekniskt centrum (2, 3)

Ett av länets kärnkompetensområden är energiteknik och länet är ett viktigt energicentrum i Sverige. Energikontor Sydost drivs gemensamt av Kalmar och Kronobergs län, med kontor i Oskarshamn och Växjö. Uppgiften är att arbeta med energieffektivisering och förnyelsebara energikällor. Regionens unika spännvidd inom energiområdet medför att Energikontor Sydost kan komma att spela en viktig roll i energiomställningen och att förutsättningarna för att bygga upp ett internationellt energitekniskt centrum i Oskarshamn är mycket goda.

INTRESSENER: *Oskarshamn kommun samt övriga kommuner i länet, regionförbundet, företag, högskolan, staten, Energikontor Sydost*

GENOMFÖRARE: *dito*

FINANSIÄRER:: *dito*

Kalmar län ett ungdomslän (1, 4, 5)

Kalmar län var först i Sverige att genomföra ett Ungdomsparlament. Nu är länet först igen med att bygga upp en regional arena för ungdomarna. Målet är att fler ungdomar ska vara delaktiga i arbetet med att utveckla Kalmar län. För att uppnå det bör frågor som rör ungdomar integreras i övriga uppgifter och områden. Arenan är en nätverksorganisation som består av representanter för många av Kalmar läns ungdomsorganisationer och projekt samt representanter från varje kommun. Den är tänkt att fungera som stöd och kraftsamling för ungdomarna. Det handlar även om att tillsammans skapa olika arbetsgrupper som fungerar som idésprutor och bollplank till olika projekt.

Baltic Youth Assembly (BYA) är ett demokratiprojekt för ungdomar i södra Östersjöregionen som syftar till att öka ungdomars engagemang och inflytande i frågor som rör en alltmer integrerad Östersjöregion.

... fler ungdomar ska vara delaktiga i arbetet med att utveckla Kalmar län.

INTRESSENTER: *ungdomar, kommuner, ungdomsorganisationer, regionförbundet, SydSam, länsarbetsnämnden, regioner runt Östersjön m.fl.*
 GENOMFÖRARE: *ungdomar, ungdomsorganisationer, kommuner, regionförbundet*
 FINANSIÄRER: *kommuner, regionförbundet, länsarbetsnämnden, Ungdomsstyrelsen, SWEBALTCOP*

Barn- och ungdomskultur (4, 5)

Inom området barn- och ungdomskultur pågår en rad projekt:

- ◆ Utveckling av de *historiepedagogiska dagarna*.
- ◆ Utveckling av en gemensam musikal, »n0ll–n0ll«, för ungdomar i länet.
- ◆ Ett gemensamt program för utveckling av *Kultur i skolans verksamhet* kommer att tas fram.
- ◆ *Kulturmonstringar*, dels en för länet och dels en riksmönstring, ska genomföras i länet. En kulturmonstring vänder sig till ungdomar som vill visa sina kunskaper inom teater, dans, musik, konst m. m.
- ◆ Vidareutveckling av *Fantasi Design*, ett nordiskt formgivningsprojekt i årskurserna 1–9, som bl. a. syftar till att stimulera barns och ungdomars kreativitet och fantasi.

... syftar till att stimulera barns och ungdomars kreativitet och fantasi.

INTRESSENTER: *enskilda, kommuner, kulturinstitutionerna, regionförbundet*
 GENOMFÖRARE: *kommuner, kulturinstitutionerna*
 FINANSIÄRER: *kommuner, regionförbundet, länsarbetsnämnden, Statens Kulturråd, Framtidens Kultur*

Konstnärlig utveckling (4, 5)

- ◆ Begreppet *Kalmarakademin* – Kalmar Academy of Culture, Science and Arts – ska utvecklas till en mötesplats mellan konst och vetenskap. Diskussioner förs mellan högskolan, Kalmar kommun och regionförbundet.
- ◆ Ett program för kompetensutveckling, »*Möjligheternas boning*«, med uppgift att ge nyskapande idéer till byggnadssektorn och finna former för konstnärlig medverkan i byggnadsprocessen, genomförs på Ölands folkhögskola.

- ◆ Diskussioner ska tas upp med Statens Kulturråd om att utveckla *Byteatern* med *fyra dansare* samt en koreograf.
- ◆ Under 1999 arrangeras *Sveriges första internationella glas-triennial, Global art Glass 1999* i Borgholm och i Glasriket.

INTRESSENER: *enskilda, kommuner, kulturinstitutioner, regionförbundet, länsarbetsnämnden*

GENOMFÖRARE: *kommuner, kulturinstitutionerna*

FINANSIÄRER: *kommuner, regionförbundet, länsarbetsnämnden, Mål 5b, sysselsättningspakten, Statens Kulturråd, Statens Konstråd, Framtidens Kultur*

Natur- och kulturprojekt (4, 5)

I samverkan med länets kommuner, läns museet och regionförbundet kommer det att tas fram ett program för hur man ska levandegöra det *industriella kulturminnesarvet*. Aktuella projekt är t.ex. *sjöfartsmuseernas samverkan* i länet och förslag om att utveckla en stor utställning om de mycket intressanta och märkliga fornminnesfynden »*Ölandsguldet*«.

INTRESSENER: *kommuner, kulturinstitutioner, regionförbundet, övriga*

GENOMFÖRARE: *kommuner, kulturinstitutioner*

FINANSIÄRER:: *kommuner, regionförbundet, länsarbetsnämnden, Mål 5b, Statens Kulturråd, Framtidens Kultur*

Landsbygdsutveckling (2, 3, 4, 5)

Samhällets insatser inom området ska i första hand användas för att skapa långsiktigt hållbara möjligheter att bo och arbeta på landsbygden. Analys av möjliga servicelösningar i länets gles- och landsbygdsområden, praktiska försök med förädling och marknadsföring av lokalt producerade livsmedel, ökad förädling av trä- och jordbruksråvaror (särskilt special- och trädgårdsgrödor), information om kooperativt företagande, utbildning av lanthandlare samt s.k. agroturism (bo på lantgård) är aktuella projekt.

... att skapa långsiktigt hållbara möjligheter att bo och arbeta på landsbygden.

- INTRESSEENTER: *byutvecklingsgrupper, länsbygderådet, Kooperativt utvecklingscentrum (KUC), kommuner, regionförbundet, LRF, länsarbetsnämnden, länsstyrelsen m.fl.*
- GENOMFÖRARE: *byutvecklingsgrupper, länsbygderådet, KUC, kommuner, LRF, länsstyrelsen*
- FINANSIÄRER: *kommuner, länsstyrelsen, länsarbetsnämnden, regionförbundet, Mål 5b, LEADER*

Utvecklingen av skärgården (2, 3, 4, 5)

Kalmar läns skärgård är till sin natur och kultur unik. Såväl nationellt som internationellt värnar man därför om att den ska hållas »levande«, d.v.s. att det ska finnas människor som bor, lever och verkar där året runt. Ett uttryck för att skärgården är högt prioriterad är att hela Sveriges skärgård har utsetts till ett sammanhållet stödområde av regeringen och EU-kommissionen.

I länet pågår en rad projekt för att finna vägar för att behålla en levande skärgård. Gemensamt är att man utgår från de traditionella näringarna och att förbättra deras villkor. Regionförbundet beslutade våren 1999 att tillsammans med övriga berörda aktörer i och utanför länet även arbeta för en långsiktig finansieringslösning för transportererna i skärgården.

- INTRESSEENTER: *enskilda, företag, skärgårdsföreningen, kommuner, regionförbundet, länsstyrelsen*
- GENOMFÖRARE: *dito*
- FINANSIÄRER: *Mål 5b skärgård, kommuner, länsstyrelsen, regionförbundet*

Livsmedelsindustrin (1, 2, 3, 5)

Livsmedelsproduktion och förädling sysselsätter direkt eller indirekt en stor andel av länets yrkesverksamma befolkning. Produktionen av livsmedel med hög kvalitet är en framtidsnäring med stora möjligheter att utvecklas. För att höja kvalitetsnivån, intresset och kunskapen hos jordbrukare och förädlingsföretag och för att utnyttja de möjligheter och resurser vi i länet har till livsmedelsproduktion behövs en rad insatser. De viktigaste är att:

Kalmar läns skärgård är till sin natur och kultur unik.

- ◆ långsiktigt stödja forskning och utveckling, bl. a. i samarbete med Sveriges Lantbruksuniversitet, Högskolan i Kalmar och länets livsmedelsföretag,
- ◆ etablera ett utvecklingscentrum för livsmedelsproduktion, där idéer om nya grödor och produkter kan vidareutvecklas och prövas i mindre skala,
- ◆ intensifiera insatser för att öka kunskapen i företagen,
- ◆ genomföra åtgärder för att höja kvalitetsnivån på producerade råvaror och förädlade produkter samt öka samverkan och erfarenhetsutbyte mellan företag.

INTRESSENTER: *länsstyrelsen, företag, högskolan, lantbruksuniversitetet, Teknopol, kommuner, regionförbundet, LRF*

GENOMFÖRARE: *Dito*

FINANSIÄRER: *företag, regionförbundet, länsarbetsnämnden, kommuner, länsstyrelsen, EU-program*

Hållbar utveckling i Kalmar län – HUKA (2, 3, 4, 5)

Utvecklingen i riktning mot ett framtida ekologiskt hållbart samhälle är positivt för Kalmar län. En gemensam plattform eller långsiktig strategi för en hållbar region skulle underlätta att ta tillvara de styrkor och möjligheter som finns. Under hösten 1999 genomförs en förstudie vars syfte är att hitta samarbetspartners och finansiärer för det fortsatta projektarbetet.

INTRESSENTER: *regionförbundet, kommuner, regionala statliga myndigheter, företag, enskilda*

GENOMFÖRARE: *regionförbundet, kommuner*

FINANSIÄRER: *regionförbundet, miljödepartementet, regionala statliga myndigheter, kommuner, EU-program*

Bruka och bevara länets natur- och kulturmiljöer (3, 4, 5)

Småbrutna landskap med sjöar och odlingsbygd, röda torp omgivna av karg, stenig skogsmark, vidsträckt öppna landskap över alvar och sjömarker, en lång kustlinje där land, himmel och

... ett framtida ekologiskt hållbart samhälle är positivt för Kalmar län.

hav möts i horisonten. Kalmar län är både skogsland och mellanbygd, både kustslätt och skärgård. Med sina skiftningar från skog och berg till jordbruksbygd och vatten hör det nog till våra mest svenska trakter. Och det är för att bevara denna mångfald av både äktsvensk och särpräglad natur som det finns fler skyddade områden i länet än i andra regioner. Förslag till åtgärder:

... hör det nog till våra mest svenska trakter.

- ◆ Säkra de höga natur- och kulturmiljövärdena. Attraktionskraften i det äldre odlingslandskapet är stor, men det saknas ännu tillräckliga medel för åtgärder.
- ◆ Skapa en fond för vård av länets värdefullaste natur- och kulturmiljöområden.
- ◆ Skapa ett samarbetsforum för att undersöka möjligheterna till flera arbetstillfällen inom natur- och kulturmiljövård i länet.
- ◆ Ta fram fler natur- och kulturupplevelseprodukter.

INTRESSENTER: *kommuner, länsstyrelsen, regionförbundet, landstinget, övriga regionala statliga myndigheter, företag*

GENOMFÖRARE: *företag, kommuner, länsstyrelsen, övriga regionala statliga myndigheter*

FINANSIÄRER: *kommuner, länsstyrelsen, regionförbundet, landstinget, länsarbetsnämnden, övriga regionala statliga myndigheter, företag*

Skogen och den träbearbetande industrin (2, 3, 5)

Regionförbundet ska undersöka behovet av att etablera ett centrum för skog och trä för Kalmar län med omnejd. Ytterligare satsningar kan behövas på kvalitets- och produktutveckling och information om trä. Utredningen bör koordineras med övriga insatser inom området, t.ex. arbetet inom Träkonsortiet och projektet inom den träförädlade industrin tillsammans med Kronobergs län.

INTRESSENTER: *enskilda företag, SÖDRA, Såg i Syd, LRF, kommuner, regionförbundet, länsstyrelsen, skogsvårdsstyrelsen m.fl.*

GENOMFÖRARE: *Dito*

FINANSIÄRER: *Dito*

Dokumentet du håller i din hand är ett sammandrag av det regionala utvecklingsprogrammet, RUPEN 99, som antogs av förbundsfullmäktige den 23 juni 1999.

VILL DU VETA MER?

DOKUMENTET DU HÅLLER i din hand är ett sammandrag av det regionala utvecklingsprogrammet, RUPEN 99, som antogs av förbundsfullmäktige den 23 juni 1999. I det fullständiga dokumentet, som du kan skicka efter från Regionförbundet i Kalmar län, finns mer av de överväganden som ligger bakom programmet och mer detaljerade uppgifter om de olika projekten.

I det kompletta utvecklingsprogrammet finns också en beskrivning av hur det är kopplat till det gamla programmet, RUPEN 97, vars inriktning i mångt och mycket gäller fortfarande. Det finns i RUPEN 99 också en summering av mycket av det pågående arbetet i regionala utvecklingsfrågor.

Andra viktiga dokument

- ◆ Sysselsättningspaktens handlingsplan »Långsiktiga arbeten är bättre än kortsiktig sysselsättning«
- ◆ Profileringsstrategi för Kalmar län 1999
- ◆ Marknadsplan för länsturismen 1999
- ◆ Regionalt tillväxtavtal
- ◆ »Strömmar av information« inkluderande IT-strategi för Kalmar län
- ◆ Designprogram för Kalmar län »Design för tillväxt«
- ◆ Analysen »Förutsättningar för tillväxt i Kalmar län«
- ◆ M. fl.

Kontakta regionförbundet:

Regionförbundet i Kalmar län

Box 762

391 27 KALMAR

Tel: 0480-44 83 30

Fax: 0480-546 54

E-post: info@kalmar.regionforbund.se

www.kalmar.regionforbund.se

Kontaktperson: Bertil Eifrém

Foto: Peter Gerdehag

Grafisk form: INFOFORM

Tryck: Lenanders Tryckeri AB, Kalmar, 1999

